

5. okt. 1842

FAKTA

Dato:
5. okt. 1842

Sidetal:
Dagbog A, side 73-75

Dagbogens placering:
Det kgl. Bibliotek NKS 4201, I, 4°

Generelle kommentarer:
Lundbye havde ikke medbragt sin dagbog på sin rejse til og ophold på Vedbygaard i perioden 23. august til 10. september 1842. Begivenhederne på denne rejse indførte han derfor senere i dagbogen under 30. september til 7. oktober. Nærværende notat omhandler hjemturen 9. september 1842.

Trykt udgave:
Mogens Lebech (red.): Et Aar af mit Liv, København 1967, s. 108-111;
Jesper Svenningsen (red.): Seks år af et liv. Johan Thomas Lundbye – Dagbøger om tro, skæbne, kunst og kærlighed, København 2018, s. 119-120

TRANSSKRIFTION

5 Octobr

Videre om Reisen. Haraldsted er en kjøen Bye med en anseelig Kirke, som jeg gjorde et flygtigt Udkast¹ af. Snart naaede jeg Skoven, o hvor blev jeg glad; Veiret var graat, temmelig stille, just saaledes ønsker jeg det helst i Skovene. Solskinnet giver disse talløse Smaalys, som bortjager den Ro og Høitidelighed, som Skovene have i Graaveir. At jeg i en af de smukke smaae Enge gjerne vilde see "den immergrønne Slette", hvorom de islandske Sagamænd saa kjønt fortæller, som Stedet hvor den gode Knud Lavards Blod flød for den falske Magnus Nielsøn, er jo ganske i sin Orden. Uforglemmelig vil denne Morgen være i min Erindring. – Jeg naaede Valsøelille med den deilige Sø, hvor der laae en lille bevoxet Ø, paa hvilken skal være Ruiner af en gammel Borg. Dernæst det deilige Skjoldnæsholm, som jeg dog kun lærte at kjende forsaavidt det lader sig gjøre fra Veien. Over et Overdrev med smukke Bakker og Udsigter og gennem et lille Skovparti naaede jeg til Ravnholt, hvor man sagde mig boede en Skovfoged Villumsen,² der beværtede Reisende. Jeg var virkelig trængende til en Forfriskning, da jeg altid paa slige Ture gaaer rask og kun opholder mig, hvor det er nødvendigt eller altfor fristende. I Tankerne udmalte jeg mig Stedet som kjønt – jeg skulde der ret have det godt, passiare med Manden, vise Børnene Billeder, maaskee tegne et Udkast til Erindring om Stedet o s v – Men ak! en suur Kone lovede kun lidt af dette ved første Øiekast, og viiste mig ogsaa bort med de Ord, at jeg kunde hvile og mætte mig i Blæsenborg. "Men, er der ikke langt til Blæsenborg? jeg har alt gaaet fra Ringsted idag". •74• "En Miil", var Svaret. En Miil, tænkte jeg, min gode Kone, er ingen Springvei, naar man alt er gaaet et Par paa en Kop Kaffe og to Tvebakker. "Om Forladelse", sagde jeg, Farvel! – Jeg gik ud i Skoven igjen – naar jeg gaaer saaledes ene paa ukjendte Veie behøves kun lidt for at stemme mig alvorlig. Den mørke Luft, Trætheden, Sulten, Hændelsen paa Ravnholt, det var alt nok, og nu begyndte det endda at ruske, jeg kunde ikke undertrykke en bitter Følelse – jeg gjorde maaskee Konen Uret, jeg havde dog neppe kunnet vise nogen bort, som træt og sulten kom til min Dør, naar han kun havde et nogenlunde skikkeligt Ansigt. Jeg tænkte paa Bondekonen, der siede det brune Mosevand i den gule Skaal til mig, det var en Bondekone! saadan gik jeg, Regnen blødte, saa jeg blev kold og klam, ret uhyggelig til mode – da faldt det mig ind, jeg havde jo endnu et rødt Æble af dem Louise Neergaard gav mig, o hvor smagte det Æble deiligt, ja, nu glædede jeg mig endog over den yndige Slørtone, Støvregnen gav de fjernere Skove paa samme Tid den gjennemblødte mine Klæder. Jeg kom forbi en Skovriderbolig, flere Bøndergaarde og til Hule-Mølle, men intetsteds vovede jeg mig ind. Ved Hule Mølle er der meget kjønt; derfra havde jeg kun en Fjerdingsvei til Lethrabort, som jeg gik igjennem til Blæsenborg, hvor jeg indtog ¼ Snees Æg med Smørrebrød og siden Kaffe. •75•

Derpaa gik jeg til Leire, der har mere for Tanken end Øiet, uagtet det dog er rart at see denne Mængde Høie, af hvilke man, kjønt nok, har givet nogle Navne efter vore gamle Konger. (See min lange Bog³). Derfra til Herthadal, en smuk Skov, trods Alt, hvad man har gjort for at ødelægge den ved at anlægge Gange, Steenaltere og opslaae Blikplader med Indskrifter paa tydsk der i ret svulstige Udtryk siger, hvad enhver kan see: at her er skjønt. Nogle deilige høie Bøge er her der staae saa luftigt og dog dækker, saa det faaer Udseende af en festlig, høitidelig Hal, ret passende for et stort Offersted. Senere var jeg i Haven, der i mine Øine ikke heller har andet kjønt, end hvad Naturen har gjort, og dette har dog lidt ved Anlæggene. Disse to store Bakker med den dybe Kløft imellem, hvor der er Vandløb ere virkelig imponante. – Lettraborg hører til de Steder, jeg var forudindtaget imod, og det slog rigtig til. Af den Slags var ogsaa Anlægget paa Nakkehoved, der røber mere Taalmodighed end Smag, og der er flere, saaledes Haven til Bregentved, jeg aldrig har seet, o a fl.–

---

¹ Tegningen kendes ikke, men må have indgået i Lundbyes "lange bog".

² Skovfoged Willum Willumsen (f. ca. 1798), gift med Ane Cathrine Hansen.

³ Tegningen fra Lundbyes "lange bog" er i dag ukendt.

6. 8. 1806 73.
Videns om Perlen. Klaraldsted er en kjøn Bygd med en smuk Kirke, som jeg gjorde et fljyttigt Medkøst af. Ingent naede jeg Skonen, o hvor blev jeg glad; Veiret var graat, temmelig stille, just saaledes ønsker jeg det helst i Skonen; Selvskrimmet gives disse tallose Tjæmaler, som bestager den By og klar Hædighed, som Skonen have; Graueis. At jeg i en af de smukke smaa Lugt gjorde vilde see „den immergrønne Lette“ hvorom der islandske La-gamend saa kjort fortæller, som Stedet hvor den gode Kjørd Le-beres Blod flød for den falske Magnus Nielson, er jo ganske i sin Ordene. Uforglemmelig var denne Mængde være i min Erindring. - Jeg naede Valsoelille med den deilige Sø, hvor der laar en lille bevoget By, hvor hvilken skal være Quinen af en gammel Byg. Dinnæst det deilige Højald med halen, som jeg dog kun lærte at kjende forældret det lade sig gjøre fra Veien. Over et Quedsee med smukke Bakker og Udsigter og gennem et lille Skovparti naede jeg til Parnshalt, hvor man sagde mig havde en Skovfoged Villiamson, der besvarede Besøgende. Jeg var virkelig traængende til en Farfærsk mig, da jeg altid paa slige Ture gaar væk og kun afholder mig, hvor det er nødvendigt eller altsaa fristende. At Tenker nu indmælte jeg mig Stedet som kjort - jeg skulde dog nu have det godt, passiare med Manden, isæ Børnene Billeder, maaskee tegne et Medkøst til Erindring om Stedet o s v - Men ak! en svin Hone laede kun lidt af dette med første Diskøst, og viste mig ogsaa hørt med de Ord, at jeg kun sa kunde og møtte mig i Blasenborg. Men, er der ikke langt til Blasenborg? jeg har alt gaaet fra Ringsted idag.

144. „En Wind“, var Svaret. En Wind, tænkte jeg, min gode Kone,
 et ingen Springeri, naar man alt er gaar et Par paa
 en Kaps Kuffe og to Tuschakker. „Om Forbedelse“, sagde jeg,
 Tuxet! — Jeg gik ind: Heven siggen — naar jeg gaa
 saaledes ene paa ukjendte Veie behøves him lidt for at
 stemme mig alvorlig. Den minke Luft, Troelsheden, Lulter,
 Klædeløsen paa Naarskaldt, det var alt rakt, og jeg begjundte
 set endda et ønske, jeg kunde ikke indentrykke en kattes Fødel.
 se — jeg gjorde maaskee Koneen Mød, jeg havde dog neppe
 Koneen se mig her, som trost og sælten hem til min
 Døi, naar hem hem havde et nagenimede skikkeligt An-
 sigt. Jeg tænkte paa Bondakonen, der siede det brune
 Mossand i den gamle Shaal til mig, det var en Bond-
 kone! saadanne gik jeg, Pogen klødt, saa jeg blev kald
 og klem, set ubegyndelig til mode — da faldt det mig ind,
 jeg havde jo end nu et rødt Abbe af den gamle Meer-
 gaard gaa mig, o hvor smagt det Abbe dailigt, ja, mi
 glødtis jeg mig end og aar den yndige Gloitone, Hiv-
 regnen gaa, de pperene Skoer paa samme Tid den
 igjennem klæde mine Klæder. Jeg kom fortid i Haarside
 helig, flone Bøndergande og til Klubs Malle, men
 intet steds havde jeg mig ind. Med Klubs Malle er det
 meget kjent; derfor havde jeg kom en Fjerding udi til
 Kethneberg, som jeg gik igjennem til Blasen berg, hvor
 jeg indtog 1/4 Tines Elg med Smørretid og siden Kuffe.

Derpaa gik jeg til Løve, der her mere for Tanken end Pict.¹⁴⁵
nagtet det dog er næst at see samme Mængde Klæde,
of hvilke man, kjendt nok, her givet nogle Navne of
der some gamle Menget. (Se min lange Brev). Derfra
til Klostret, en smukt Skov, truds Alt, hvad man her
gjort for at ødelægge den ved at anlægge Gange, Sten
eltere og opføre Blikplader med Indskrift paa tydske
for i net sværtige Udtryk siger, hvad enhver kan see
at her er skjult. Noget dertilige hies Binge er her der
store see tydeligt og dog dækker, saa det faar Udseende
af en festlig, vortitelig Klæde, net passende for et
stort Offersted. Senere var jeg i Blaven, der i mine
Gine ikke heller har andet kjend, end hvad Naturen
har gjort, og dette har dog lidt ved Anlæggene. Disse
to store Dækker med der dybe Klæft imellem, hvor
der et Vandløb er vinkeligt impresante. - Løveberg
hines til de Steder, jeg var forind indtaget imod, og det
slog rigtig til. Af den Slags var ogsaa Allet paa
Nakkehave, der nok mere Taalmodig hed end Løve,
og der er flere, saaledes Blaven til Dregent ved, jeg
aldrig har set, o a fl. -

17 October

Når jeg fra Blasenberg om Løvedagen 10 Sept 1810 antro: det her
se da meget om Natten og hele Morgenstunden, saa Nines mere
ikke fremkommelige for. Morgenstunden henrykkes til at tage
et Par Studier efter en Halle med sit side, rummelige Skint, net